FÖRSTAINSTANSRÄTTENS DOM (fjärde avdelningen)
den 7 februari 2002 *

I mål T-187/94,

Theresia Rudolph, Rasdorf-Grüsselbach (Tyskland), företrädd av advokaterna B. Meisterernst, M. Düsing, D. Manstetten, F. Schulze och C.-H. Husemann, med delgivningsadress i Luxemburg,

sökande,

mot

Europeiska unionens råd, företrätt av A.-M. Colaert, i egenskap av ombud,

och

Europeiska gemenskapernas kommission, företrädd av D. Booß och M. Niejahr, båda i egenskap av ombud, biträdda av advokaterna H.-J. Rabe och M. Núñez-Müller, med delgivningsadress i Luxemburg,

svarande,

* Rättegångsspråk: tyska.

angående en begäran om ersättning, med tillämpning av artiklarna 178 och 215 andra stycket i EG-fördraget (nu artiklarna 235 EG och 288 andra stycket EG), för den skada sökanden har lidit på grund av att hon har varit förhindrad att saluföra mjölk med tillämpning av rådets förordning (EEG) nr 857/84 av den 31 mars 1984 om allmänna tillämpningsföreskrifter för den avgift som avses i artikel 5c i förordning (EEG) nr 804/68 inom sektorn för mjölk och mjölkprodukter (EGT L 90, s. 13), i dess lydelse enligt kommissionens förordning (EEG) nr 1371/84 av den 16 maj 1984 om tillämpningsföreskrifter för den tilläggsavgift som avses i artikel 5c i förordning nr 804/68 (EGT L 132, s. 11),

meddelar

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN (fjärde avdelningen)

sammansatt av ordföranden P. Mengozzi samt domarna V. Tiili och R.M. Moura Ramos,

justitiesekreterare: byrådirektören D. Christensen,

med hänsyn till det skriftliga förfarandet och efter förhandlingen den 3 maj 2001,

följande

Dom

Tillämpliga bestämmelser

1 För att minska en överskottsproduktion av mjölk inom gemenskapen antog rådet år 1977 förordning (EEG) nr 1078/77 av den 17 maj 1977 om införande av ett bidragssystem för avstående från saluförande av mjölk och mjölkprodukter och för omställning av mjölkkobesättningar (EGT L 131, s. 1; svensk specialutgåva, område 3, volym 8, s. 215). I denna förordning erbjöds producenterna möjlighet att åta sig att antingen avstå från att saluföra mjölk eller att ställa om besättningarna under en period av fem år i utbyte mot ett bidrag.

2 Trots att ett stort antal producenter gjorde sådana åtaganden förelåg fortfarande överskottsproduktion år 1983. Rådet antog således förordning (EEG) nr 856/84 av den 31 mars 1984 (EGT L 90, s. 10; svensk specialutgåva, område 3, volym 17, s. 95) om ändring av rådets förordning (EEG) nr 804/68 av den 27 juni 1968 om den gemensamma organisationen av marknaden för mjölk och mjölkprodukter (EGT L 148, s. 13; svensk specialutgåva, område 3, volym 2, s. 52). I den nya artikel 5c i denna förordning infördes en "tilläggsavgift" för de kvantiteter mjölk som levereras av producenter som överskrider en "referenskvantitet".

3 I rådets förordning (EEG) nr 857/84 av den 31 mars 1984 om allmänna tillämpningsföreskrifter för den avgift som avses i artikel 5c i förordning nr 804/68 inom sektorn för mjölk och mjölkprodukter (EGT L 90, s. 13) fastställdes en

referenskvantitet för varje producent på grundval av den produktion som levererats under ett referensår, nämligen kalenderåret 1981, med möjlighet för medlemsstaterna att välja kalenderåret 1982 eller 1983. Förbundsrepubliken Tyskland valde sistnämnda år som referensår.

4 De åtaganden om avstående från saluförande som vissa producenter undertecknade i enlighet med förordning nr 1078/77 omfattade de referensår som hade fastställts. Eftersom producenterna inte hade producerat någon mjölk under dessa år, kunde de inte tilldelas någon referenskvantitet och följaktligen inte heller saluföra någon mjölk utan tilläggsavgift.

5 I dom av den 28 april 1988 i mål 120/86, Mulder (REG 1988, s. 2321, nedan kallad domen i målet Mulder I), och i mål 170/86, von Deetzen (REG 1988, s. 2355), ogiltigförklarade domstolen förordning nr 857/84, i dess lydelse enligt kommissionens förordning (EEG) nr 1371/84 av den 16 maj 1984 om tillämpningsföreskrifter för den tilläggsavgift som avses i artikel 5c i förordning nr 804/68 (EGT L 132, s. 11), med anledning av att principen om skydd för berättigade förväntningar hade åsidosatts.

6 För att rätta sig efter dessa domar antog rådet förordning (EEG) nr 764/89 av den 20 mars 1989 om ändring av förordning nr 857/84 (EGT L 84, s. 2). Med stöd av denna ändringsförordning erhöll de producenter som hade åtagit sig att avstå från saluförande en "särskild" referenskvantitet (även kallad kvot).

7 För att denna särskilda referenskvantitet skulle tilldelas producenterna krävdes att ett flertal villkor var uppfyllda. Vissa av dessa villkor, som bland annat rörde

den tidpunkt då åtagandet om avstående från saluförande löpte ut, ogiltigförklarades av domstolen genom dom av den 11 december 1990 i mål C-189/89, Spagl (REG 1990, s. I-4539), och i mål C-217/89, Pastätter (REG 1990, s. I-4585).

8 Till följd av dessa domar antog rådet förordning (EEG) nr 1639/91 av den 13 juni 1991 om ändring av förordning nr 857/84 (EGT L 150, s. 35), som undanröjde de krav som hade fastställts vara ogiltiga och på så sätt möjliggjorde en tilldelning av en särskild referenskvantitet till de berörda producenterna.

9 I dom av den 19 maj 1992 i de förenade målen C-104/89 och C-37/90, Mulder m.fl. mot rådet och kommissionen (REG 1992, s. I-3061, svensk specialutgåva, volym 12, s. 55, nedan kallad domen i målet Mulder II), förklarade domstolen att gemenskapen var ansvarig för de skador som vissa mjölkproducenter, vilka hade förhindrats att saluföra sin mjölk till följd av tillämpningen av förordning nr 857/84, hade åsamkats, eftersom de gjort vissa åtaganden enligt förordning nr 1078/77.

10 Med anledning av denna dom offentliggjorde rådet och kommissionen den 5 augusti 1992 meddelande 92/C 198/04 (EGT C 198, s. 4, nedan kallat meddelandet av den 5 augusti 1992). Efter att ha erinrat om innebörden av domen i målet Mulder II, och i syfte att ge detta avgörande full verkan, uttryckte institutionerna sin avsikt att anta tillämpningsföreskrifter för ersättning till de berörda producenterna.

11 Institutionerna åtog sig att innan dessa föreskrifter antogs avstå från att åberopa den preskription som följer av artikel 43 i EEG-stadgan för domstolen gentemot varje ersättningsberättigad producent. Åtagandet var emellertid underordnat villkoret att rätten till ersättning ännu inte skulle vara preskriberad den dag då

meddelandet av den 5 augusti 1992 offentliggjordes eller den dag då producenten vände sig till en av institutionerna.

12 I punkt 3.2 i meddelandet av den 5 augusti 1992 angavs följande:

"Institutionerna skall ange till vilka myndigheter ansökningarna skall inges och inom vilka frister. Producenterna är garanterade att möjligheten att deras anspråk godtas inte påverkas av att de inte ger sig till känna för gemenskapsinstitutionerna eller nationella myndigheter innan denna frist börjar att löpa."

13 Rådet antog därefter förordning (EEG) nr 2187/93 av den 22 juli 1993 om ett erbjudande om ersättning till vissa producenter av mjölk och mjölkprodukter som tillfälligt har varit förhindrade att utöva sin verksamhet (EGT L 196, s. 6). I förordningen föreskrivs en möjlighet till en schablonmässig ersättning till de producenter som hade tilldelats en slutgiltig referenskvantitet och lidit skada i samband med tillämpningen av de bestämmelser som avses i domen i målet Mulder II.

14 I artikel 10.2 i denna förordning föreskrivs följande:

"Producenten skall rikta ansökan till den behöriga myndigheten. Producentens ansökan skall vara den behöriga myndigheten till handa senast den 30 september 1993 för att kunna godkännas.

Den preskriptionstid som föreskrivs i artikel 43 i stadgan för domstolen skall åter löpa för alla producenter från och med det datum som avses i första stycket om ansökan som avses i nämnda stycke inte har ingetts före detta datum. Detta gäller dock inte för det fall preskriptionen har avbrutits genom att talan väckts vid domstolen i enlighet med artikel 43 i stadgan för domstolen."

15 I artikel 14 tredje stycket i förordningen föreskrivs följande:

"Om erbjudandet inte accepteras inom två månader från och med dess mottagande är det inte längre bindande för de berörda gemenskapsinstitutionerna."

16 I dom av den 27 januari 2000 i de förenade målen C-104/89 och C-37/90, Mulder m.fl. mot rådet och kommissionen (REG 2000, s. I-203), beslutade domstolen i fråga om den ersättning som sökandena hade begärt.

Bakgrund till tvisten

17 Sökanden är mjölkproducent i Tyskland. Hon åtog sig att avstå från saluförande enligt förordning nr 1078/77. Åtagandet upphörde att gälla den 31 mars 1985.

18 Efter det att förordning nr 764/89 trätt i kraft erhöll sökanden år 1991 en särskild referenskvantitet, vilken möjliggjorde för henne att återuppta mjölkproduktionen.

19 De behöriga nationella myndigheterna erbjöd, genom skrivelse av den 28 januari 1994, sökanden en schablonmässig ersättning för perioden den 5 augusti 1987—den 29 mars 1989 i enlighet med förordning nr 2187/93. Sökanden antog inte erbjudandet inom den frist på två månader som föreskrivs i artikel 14 tredje stycket i förordningen.

Förfarandet och parternas yrkanden

20 Sökanden har väckt förevarande talan genom ansökan som inkom till förstainstansrättens kansli den 6 maj 1994.

21 Förstainstansrätten förklarade genom beslut av den 31 augusti 1994 målet vilande fram till dess att domstolen avkunnat dom i de förenade målen C-104/89 (Mulder m.fl. mot rådet och kommissionen) och C-37/90 (Heinemann mot rådet och kommissionen).

22 Förfarandet återupptogs sedan domstolen avkunnat dom i de ovannämnda målen.

23 Målet hänsköts genom förstainstansrättens beslut av den 6 juni 2000 till en avdelning sammansatt av tre domare.

24 Den 13 mars 2001 beslutade förstainstansrätten (fjärde avdelningen) att inleda det muntliga förfarandet.

25 Parterna utvecklade sin talan och svarade på förstainstansrättens frågor vid förhandlingen den 3 maj 2001.

26 Sökanden har yrkat att förstainstansrätten skall

— förplikta svarandena att till henne utge 94 349,74 tyska mark (DEM) jämte ränta, och

— förplikta svarandena att ersätta rättegångskostnaderna.

27 Kommissionen har yrkat att förstainstansrätten skall

— avvisa talan och i andra hand ogilla talan, och

— förplikta sökanden att ersätta rättegångskostnaderna.

28 Rådet har yrkat att förstainstansrätten skall

— ogilla talan, och

— förplikta sökanden att ersätta rättegångskostnaderna.

Rättslig bedömning

Parternas argument

29 Sökanden har gjort gällande att hon har rätt till ersättning för den skada hon lidit till följd av att hon varit förhindrad att producera mjölk med tillämpning av förordning nr 857/84 under perioden från den 1 april 1985 — dagen efter det att hennes åtagande att avstå från saluförande upphörde att gälla — till den 29 mars 1989 — den dag då förordning nr 764/89 trädde i kraft och med stöd av vilken hon kunde erhålla en kvot.

30 Sökanden har bestritt svarandenas påstående att ersättningsanspråket är preskriberat i sin helhet.

31 När det gäller beräkningen av skadan anser sökanden att hon har rätt till högre ersättning än vad som föreslagits med stöd av förordning nr 2187/93, på grund av att fetthalten i den mjölk som producerades vid hennes jordbruk och, således, mjölkpriset var högre än det genomsnitt som beaktats i förordningen.

32 Kommissionen har inte bestritt att sökanden tillhör de producenter som till följd av domen i målet Mulder II i princip har rätt till ersättning för den skada de orsakats till följd av att de tillfälligt utestängts från mjölkproduktionen. Institutionen anser dock att sökandens rätt till ersättning har preskriberats i sin helhet.

33 Rådet anser att det ankommer på den part som gör gällande att gemenskapen ådragit sig skadeståndsansvar att bevisa att den skada som görs gällande föreligger och omfattningen av densamma samt visa att det föreligger ett orsakssamband mellan skadan och det agerande som läggs gemenskapsinstitutionerna till last. Eftersom handlingarna i målet inte innehåller tillräckliga uppgifter om sökandens situation under den period som föregick åtagandet om avstående från saluförande och under den period som åtagandet avsåg, anser rådet att sökanden inte har lämnat nödvändiga uppgifter för att bevisa att det föreligger en verklig skada och ett orsakssamband mellan den skada som görs gällande och de rättsstridiga gemenskapsbestämmelserna.

34 Under alla omständigheter har rådet gjort gällande att ersättningsanspråket är preskriberat i sin helhet.

35 När det gäller preskriptionen har svarandena påpekat att fristen på fem år som föreskrivs i artikel 43 i stadgan för domstolen började löpa den dag då sökanden skulle ha kunnat återuppta mjölkleveranserna om hon inte hade vägrats en referenskvantitet, det vill säga den 1 april 1985.

36 Svarandena har påpekat att eftersom den skada som görs gällande i detta fall inte uppkom plötsligt, utan uppstod varje dag då sökanden inte kunde erhålla en referenskvantitet och således inte kunde leverera mjölk, gäller preskriptionen i artikel 43 i stadgan för domstolen den period som ligger mer än fem år före den dag då ett preskriptionsavbrott skedde, utan att detta påverkar de anspråk som har uppkommit under senare perioder (förstainstansrättens dom av den 16 april 1997 i mål T-20/94, Hartmann mot rådet och kommissionen, REG 1997, s. II-595, punkterna 130—132).

37 De har angett att sökanden har hävdat att hon drabbades av inkomstbortfall under perioden den 1 april 1985—den 29 mars 1989, det datum då förordning nr 764/89 trädde i kraft. För att fastställa vilka av de skador som orsakades under denna period som är preskriberade anser svarandena att det är nödvändigt att fastställa vid vilket datum preskriptionsavbrottet skedde.

38 Svarandena anser att preskriptionen avbröts först när talan väcktes den 6 maj 1994.

39 De anser nämligen att sökanden inte kan göra gällande att preskriptionen tillfälligt upphävdes på grundval av det åtagande som svarandena gjorde i meddelandet av den 5 augusti 1992. Åtagandet i meddelandet att avstå från att åberopa preskription gällde endast fram till dess att man antagit tillämpningsföreskrifter för ersättning till de berörda producenterna, vilket skedde genom förordning nr 2187/93.

40 Svarandena har, i likhet med vad förstainstansrätten angav i domen i det ovannämnda målet Hartmann mot rådet och kommissionen (punkt 137), gjort gällande att det framgår av förordningens uppbyggnad att den begränsning som

institutionerna själva har ålagt när det gäller rätten att åberopa preskription löpte ut i förhållande till de producenter som hade ingett ersättningsanspråk då fristen för att anta erbjudandet om ersättning i anledning av detta anspråk löpte ut.

41 Svarandena har även, i likhet med vad förstainstansrätten för övrigt fastslog i domen av den 25 november 1998 i mål T-222/97, Steffens mot rådet och kommissionen (REG 1998, s. II-4175), punkterna 36—41, gjort gällande att en producent som inom den föreskrivna fristen varken har antagit det erbjudande om ersättning som han fått med stöd av förordning nr 2187/93 eller väckt talan inom fristen för att anta erbjudandet inte kan göra anspråk på att omfattas av det åtagande att avstå från att åberopa preskription som institutionerna vid den tidpunkten gjorde i förhållande till samtliga berörda producenter.

42 De anser att sökanden i förevarande mål, i enlighet med denna rättspraxis, inte kan göra anspråk på att omfattas av åtagandet i meddelandet av den 5 augusti 1992 att avstå från att åberopa preskription, eftersom hon varken antog erbjudandet av den 28 januari 1994 eller väckte talan inom fristen för att anta erbjudandet.

43 Eftersom sökanden avbröt preskriptionen först genom att väcka talan den 6 maj 1994, det vill säga mer än fem år efter det att den period under vilken hon hade rätt till ersättning löpte ut den 29 mars 1989, anser svarandena att ersättningsanspråket följaktligen har preskriberats i sin helhet.

Förstainstansrättens bedömning

44 Inledningsvis vill förstainstansrätten påpeka att sökanden, i motsats till vad rådet har gjort gällande, inte grundar sitt ersättningsanspråk på förordning nr 2187/93,

utan på artikel 215 andra stycket i EG-fördraget (nu artikel 288 andra stycket EG). I den mån sökanden har hänvisat till förordningen är det enbart för att underlätta beräkningen av den skada som görs gällande.

45 Beträffande den rätt till ersättning som sökanden har åberopat erinrar förstainstansrätten vidare om att enligt fast rättspraxis i fråga om mjölkkvoter följer det av domen i målet Mulder II att gemenskapens ansvar omfattar varje producent som har lidit en ersättningsbar skada på grund av att han har varit förhindrad att leverera mjölk till följd av tillämpningen av förordning nr 857/84 (se särskilt domen i det ovannämnda målet Hartmann mot rådet och kommissionen, punkt 71).

46 Med beaktande av de handlingar som ingetts i målet, vilka svarandena inte har invänt mot, befinner sig sökanden i samma situation som de producenter som avses i domen i målet Mulder II. Eftersom sökanden åtog sig att avstå från saluförande i enlighet med förordning nr 1078/77, var hon förhindrad att återuppta saluförandet av mjölk när åtagandet upphörde att gälla till följd av tillämpningen av förordning nr 857/84.

47 Sökanden är vidare, för att motivera rätten till ersättning, inte skyldig att styrka att hon hade för avsikt att återuppta mjölkproduktionen efter det att hennes åtagande om avstående från saluförande upphörde, eftersom åtagandet upphörde den 31 mars 1985, det vill säga efter det att systemet med mjölkkvoter trätt i kraft. Efter det att nämnda system trätt i kraft var det nämligen i praktiken omöjligt att påvisa att en sådan avsikt förelåg.

48 Av detta följer att förstainstansrätten inte kan godta rådets argument i det avseendet och att sökanden skall anses ha rätt till ersättning av svarandena för den skada hon lidit, såvida inte sökandens ersättningsanspråk har preskriberats.

49 Det skall därefter undersökas om och i vilken utsträckning detta ersättningsanspråk har preskriberats.

50 I det avseendet kan det konstateras att preskriptionstiden i det förevarande fallet började löpa den 1 april 1985, dagen efter det att åtagandet om avstående från saluförande upphörde och det datum när förordning nr 857/84 började få skadeverkningar för sökanden genom att den hindrade henne från att återuppta mjölkförsäljningen (domen i det ovannämnda målet Hartmann mot rådet och kommissionen, punkt 130).

51 Som framgår av rättspraxis i fråga om mjölkkvoter uppkom inte den skada som sökanden lidit plötsligt, utan den uppstod under en viss tid då sökanden inte kunde erhålla en referenskvantitet och således inte kunde leverera mjölk. Det är fråga om en fortlöpande skada, som upprepas varje dag (förstainstansrättens dom i det ovannämnda målet Hartmann mot rådet och kommissionen, punkt 132, och av den 31 januari 2001 i mål T-76/94, Jansma mot rådet och kommissionen, REG 2001, s. II-243, punkt 78).

52 Följaktligen gäller preskriptionen i artikel 43 i stadgan för domstolen den period som ligger mer än fem år före dagen för preskriptionsavbrottet, utan att detta påverkar de anspråk som har uppkommit under senare perioder (se särskilt domen i det ovannämnda målet Hartmann mot rådet och kommissionen, punkt 132).

53 För att fastställa om och i vilken utsträckning sökandens ersättningsanspråk har preskriberats skall det följaktligen fastställas vid vilket datum preskriptionen avbröts.

54 För att fastställa detta datum skall förstainstansrätten analysera svarandenas åtagande att inte åberopa preskription gentemot talan som väckts av de producenter som meddelandet av den 5 augusti 1992 avsåg, för att se i vilken utsträckning detta åtagande, mot bakgrund av reglerna i artikel 43 i stadgan för domstolen, har fått verkningar gentemot sökanden.

55 Förstainstansrätten erinrar om att enligt artikel 43 i stadgan för domstolen avbryts preskriptionen endast genom att talan väcks vid domstolen eller genom att den skadelidande dessförinnan gör en framställning hos en av gemenskapens behöriga institutioner. I det sistnämnda fallet avbryts emellertid preskriptionen endast om det efter framställningen väcks talan inom de frister som föreskrivs i artikel 173 i EG-fördraget (nu artikel 230 EG i ändrad lydelse) respektive i artikel 175 i EG-fördraget (nu artikel 232 EG) (domstolens dom av den 5 april 1973 i mål 11/72, Giordano mot kommissionen, REG 1973, s. 417, punkt 6, och domen i det ovannämnda målet Steffens mot rådet och kommissionen, punkterna 35 och 42).

56 Rätten erinrar vidare om att det avstående från att åberopa preskription som gjordes i meddelandet av den 5 augusti 1992 var en ensidig handling som i syfte att begränsa antalet fall av väckt talan avsåg att uppmuntra producenterna att invänta genomförandet av det i förordning nr 2187/93 föreskrivna systemet för schablonmässig ersättning (domen i det ovannämnda målet Steffens mot rådet och kommissionen, punkt 38).

57 Med tillämpning av denna förordning kunde producenterna begära att de skulle få ett erbjudande om ersättning. Fristen för att anta erbjudandet uppgick till två månader. I förevarande fall mottog sökanden erbjudandet om ersättning den 28 januari 1994 och hon antog inte detta inom den frist på två månader som löpte ut den 28 mars 1994. Institutionerna var följaktligen inte längre bundna av detta erbjudande från och med den 29 mars 1994, i enlighet med artikel 14 i förordning nr 2187/93.

58 När det gäller frågan huruvida rådet och kommissionen på nytt kunde åberopa preskription efter utgången av fristen på två månader för att anta erbjudandet, har sökanden gjort gällande att hon bör omfattas av institutionernas åtagande i meddelandet av den 5 augusti 1992, för att kunna åberopa att preskriptionen avbröts vid datumet för meddelandet, eftersom hon väckte förevarande talan inom två månader efter utgången av den frist som föreskrivs i förordning nr 2187/93 för att anta erbjudandet om förlikning.

59 Svarandena har åberopat domen i det ovannämnda målet Steffens mot rådet och kommissionen (punkterna 39 och 41) för att vederlägga detta påstående och gjort gällande att sökanden, för att kunna omfattas av detta åtagande, borde ha väckt talan inom fristen för att anta erbjudandet.

60 Med beaktande av de faktiska omständigheterna i förevarande mål framgår att tillämpningen av denna rättspraxis på det aktuella ersättningsanspråket skulle leda till ett resultat som inte är förenligt med tolkningen av artikel 43 i stadgan för domstolen, jämförd med artikel 14 i förordning nr 2187/93. Följaktligen är det nödvändigt att begränsa omfattningen av vad förstainstansrätten fastslog i denna dom.

61 För det fall erbjudandet om ersättning för en skada ges i ett sådant sammanhang som det aktuella, då producenterna har ombetts att inte på förhand framställa ersättningsanspråk eller väcka skadeståndstalan på grund av att institutionerna skall införa ett system för schablonmässig ersättning genom förlikning, skall det anses att vägran att anta erbjudandet om ersättning, vare sig det sker uttryckligen eller till följd av att fristen för att anta erbjudandet löpt ut, inte kan få mer långtgående följder för beräkningen av preskriptionstiden än vad som följer av ett beslut av administrationen att avslå ett ersättningsanspråk från en enskild. En sådan vägran är nämligen, på samma sätt som ett avslag, ett tecken på att det föreligger oenighet mellan administrationen och den som begär ersättning.

62 Av detta följer att den frist på två månader som föreskrivs i artikel 43 i stadgan för domstolen genom hänvisning till artikel 173 i fördraget i ett sådant fall som det förevarande börjar att löpa det datum då fristen för att anta erbjudandet löper ut eller, i förekommande fall, det datum då det uttryckligen anges att erbjudandet inte antas.

63 Enbart denna tolkning är förenlig med syftet med fristen för att anta erbjudandet, vilket är att ge den enskilde viss betänketid för att ta ställning till erbjudandet om ersättning genom förlikning och att undvika att talan eventuellt väcks vid domstol.

64 De producenter som, i likhet med sökanden, har väntat med att väcka skadeståndstalan vid förstainstansrätten, på grund av att institutionerna åtagit sig att erbjuda dem ersättning, och som därefter har väckt talan inom två månader efter det att fristen för att anta erbjudandet löpte ut skall således omfattas av institutionernas åtagande att avstå från att åberopa preskription. Preskriptionen avseende deras talan skall anses ha avbrutits vid datumet för meddelandet av den 5 augusti 1992, med tillämpning av artikel 43 i stadgan för domstolen.

65 Mot bakgrund av vad som anförts ovan skall preskriptionsavbrottet avseende det aktuella ersättningsanspråket anses ha skett den 5 augusti 1992. Enligt rättspraxis (domstolens dom av den 13 november 1984 i de förenade målen 256/80, 257/80, 265/80, 267/80, 5/81, 51/81 och 282/82, Birra Wührer m.fl. mot rådet och kommissionen, REG 1984, s. 3693, punkt 16, och domen i det ovannämnda målet Hartmann mot rådet och kommissionen, punkt 140) utgör följaktligen den period som kommer i fråga för ersättning de fem år som föregick detta datum. Perioden omfattar således tiden mellan den 5 augusti 1987 och den 28 mars 1989, dagen före det att förordning nr 764/89 trädde i kraft, varigenom den skada sökanden led upphörde då det genom förordningen blev möjligt att tilldela de producenter som befann sig i samma situation som sökanden särskilda referenskvantiteter.

66 När det gäller ersättningens storlek skall det påpekas att parterna ännu inte har haft tillfälle att särskilt uttala sig om denna för den period som förstainstansrätten fastslagit.

67 Då förfarandet i förevarande mål återupptogs ombads parterna att koncentrera sina framställningar till frågan huruvida en rätt till ersättning förelåg dels för att ersättningsbeloppet beror på under vilken period förstainstansrätten bedömer att sökanden har lidit en skada som skall ersättas av gemenskapen, dels för att parterna skall beredas tillfälle att förhandla om ersättningens storlek med utgångspunkt från de kriterier som domstolen angav i domen i det ovannämnda målet Mulder m.fl. mot rådet och kommissionen.

68 Förstainstansrätten uppmanar under dessa omständigheter parterna att, mot bakgrund av förevarande dom och de närmare riktlinjer för beräkningen av ersättningen som har fastställts i domen i det ovannämnda målet Mulder m.fl. mot rådet och kommissionen, inom en frist på sex månader söka uppnå en överenskommelse i detta avseende. Om ingen överenskommelse kommer till stånd skall parterna inom den fastställda fristen inge sina beloppsmässiga yrkanden till förstainstansrätten.

Rättegångskostnader

69 Mot bakgrund av vad som har anförts ovan i punkt 68 i denna dom skall beslut om rättegångskostnaderna meddelas senare.

På dessa grunder beslutar

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN (fjärde avdelningen)

följande dom:

1) Svarandena skall ersätta sökanden för den skada som hon har lidit till följd av tillämpningen av rådets förordning (EEG) nr 857/84 av den 31 mars 1984 om allmänna tillämpningsföreskrifter för den avgift som avses i artikel 5c i förordning (EEG) nr 804/68 inom sektorn för mjölk och mjölkprodukter, i dess lydelse enligt kommissionens förordning (EEG) nr 1371/84 av den 16 maj 1984 om tillämpningsföreskrifter för den tilläggsavgift som avses i artikel 5c i förordning nr 804/68, eftersom det i dessa förordningar inte föreskrevs om tilldelning av en referenskvantitet till de producenter som, i enlighet med ett åtagande som hade gjorts enligt rådets förordning (EEG) nr 1078/77 av den 17 maj 1977 om införande av ett bidragssystem för avstående från saluförande av mjölk och mjölkprodukter och för omställning av mjölkkobesättningar, inte hade levererat mjölk under det referensår som den ifrågavarande medlemsstaten hade valt.

2) Sökanden skall ersättas för den skada som hon har lidit till följd av tillämpningen av förordning nr 857/84 under perioden den 5 augusti 1987—den 28 mars 1989.

3) **Parterna skall inom en frist på sex månader från dagen för denna dom meddela förstainstansrätten vilka belopp som enligt överenskommelse skall erläggas.**

4) **Om ingen överenskommelse kommer till stånd skall parterna inom samma frist inge sina beloppsmässiga yrkanden till förstainstansrätten.**

5) **Beslut om rättegångskostnaderna kommer att meddelas senare.**

Mengozzi Tiili Moura Ramos

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 7 februari 2002.

H. Jung P. Mengozzi

Justitiesekreterare Ordförande